

บทคัดย่อ

เป้าหมายของแผนพัฒนาชนบทที่ยากจนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2524 - 2529) ได้แก่การเพิ่มผลผลิตการเกษตรในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละสองต่อปี วัตถุประสงค์สำคัญคือการพัฒนาฐานะทางเศรษฐกิจของคนจนให้พออยู่พอกินและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น กลยุทธ์ในการลดการรอนแรมและอนุมัติโครงการพัฒนามุ่งดังต่อไปนี้

- ก) เลือกลงเฉพาะโครงการที่ลดรายจ่ายของประชาชน
- ข) หลีกเลี่ยงการเสี่ยงต่อการขาดทุนในการประกอบกิจการของประชาชน
- ค) เลือกโครงการที่ประชาชนยากจนร่วมกันทำได้ตามหลักการพึ่งตนเอง
- ง) พัฒนาความสามารถของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนพ้นจากสภาพความยากจน ตามแผนพัฒนาชนบทที่ยากจนดังกล่าวมาแล้ว

จากการศึกษาและวิจัยในหมู่บ้านหนึ่งหลังจากแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 ได้สิ้นสุดลงแล้ว พบว่ายังมีครอบครัวที่ถือว่ายากจนอยู่จำนวนหนึ่งอย่างน้อย 45 ราย ประมาณร้อยละ 20 ของครอบครัวทั้งหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ของผู้ที่ยากจนเหล่านี้มีอาชีพทำนาและมีที่นาต่ำกว่า 7 ไร่ บางส่วนมีอาชีพรับจ้าง ความยากจนเกิดจากการไม่มีที่ดินหรือมีน้อยมาก และในขณะที่โครงการพัฒนาที่ดำเนินการในหมู่บ้านมีแนวทางที่ช่วยเหลือเอื้อประโยชน์ให้กับคนรวยมากกว่าคนจน โครงการที่ดำเนินการนี้ได้มีอย่างครบถ้วนเป็นระบบ มีหลายโครงการที่มีได้เพิ่มรายได้ แต่เป็นการเพิ่มรายจ่ายและทำให้ชาวชนบทบริโภคสินค้าและบริการเหมือนกันกับชาวเมือง และคนในประเทศพัฒนาแล้วทางตะวันตก หลายโครงการที่ทำเสร็จแล้วแต่ไม่ได้ผลสุดท้ายที่ควรจะได้ ตัวอย่างเช่น มีฝายกั้นน้ำแต่ไม่มีการกั้นน้ำจึงไม่มีการเพาะปลูกและรายได้ที่เพิ่มขึ้น

นอกจากความไม่สมบูรณ์ขององค์ประกอบของระบบโครงการ ความบกพร่อง และความไม่ต่อเนื่องของการปฏิบัติตามโครงการ และความไม่มุ่งมั่นของ

บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในกระบวนการวางแผนและปฏิบัติตามแผนแล้ว ยังมีปัญหาและอุปสรรค
อื่น ๆ อีกมากมาย เช่น การขาดความศรัทธา การประนีประนอมและความรู้ทาง
เทคนิคเกี่ยวกับการพัฒนาของข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำท้องถิ่นและประชาชน
รวมทั้งการขาดผู้นำที่เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวมของชุมชน เป็นอาทิ

ผลกระทบที่สำคัญอย่างหนึ่งของแผนพัฒนาได้แก่ ความแตกต่างระหว่าง
เป้าหมาย หลักการ กลยุทธ์ และผลที่คาดว่าจะได้รับของแผนกับผลที่ปรากฏจริงในหมู่บ้าน
เช่น ความยากจน ปัญหาหนี้สินที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ถ้าไม่มีวิธีการที่เหมาะสมมาดำเนิน
การในอนาคต ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงเรียกร้องต่อการปัจจัยการผลิตและการจ้างงานทำ
เช่นที่กินทำกินและน้ำ โดยทั่วไปแล้วพอสรุปได้ว่าแผนพัฒนาวิไลช่วยคนยากจนอย่าง
จริงจังยิ่งกว่านั้นการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในหมู่บ้านยังทำให้ชาวบ้านมีโลกทัศน์และ
บริการต่าง ๆ เหมือนคนในเมือง และถือว่าเป็นการต้อนรับให้คนคนเข้าไปสู่ยุคอันยิ่งยิ่ง.

THANMASAT UNIVERSITY
สำนักหอสมุด